

Realizacja strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Brzeg na lata 2010 – 2015.

Dnia 22 grudnia 2009 r., Rada Miejska Brzegu podjęła uchwałę nr LII/548/09, przyjmującą dokument „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Miasta Brzegu na lata 2010-2015”. Strategia określiła priorytety, cele oraz zadania do realizacji, będące podstawą do opracowywania corocznych projektów budżetu miasta.

Dokument określił sześć priorytetów rozwojowych, wskazując równocześnie podmioty prawne bądź fizyczne, które miały wspierać samorząd miejski w ich realizacji.

Poniższa analiza prowadzona jest według kolejności rangi poszczególnych priorytetów. Podstawowym kwestią jaką stawiał sobie samorząd Gminy było pytanie „co powinniśmy zrobić, aby jak najlepiej zaspokajać zbiorowe potrzeby mieszkańców Brzegu, biorąc (...) pod uwagę uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne jego bieżącego funkcjonowania oraz dalszego rozwoju”. Kryteriami wizji rozwoju Brzegu były obowiązujące w kraju przepisy ustrojowo-prawne i finansowe (ustawy i rozporządzenia),

- kierunki, priorytety i cele rozwoju Unii Europejskiej, Polski i województwa opolskiego,
- rozmiary środków finansowych przeznaczanych z budżetu państwa na finansowanie działań w sferach: społecznej (przeciwdziałanie bezrobociu, edukacja, pomoc społeczna, ochrona zdrowia, kultura i sztuka, sport i rekreacja, bezpieczeństwo publiczne), gospodarczej (pomoc dla małych i średnich przedsiębiorstw, turystyka), infrastruktury technicznej (drogi, komunikacja publiczna) oraz ochrony środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego,
- aktualny poziom rozwoju społeczno-gospodarczego Miasta, będący źródłem jego silnych i słabych stron,
- zasobność budżetu Miasta i możliwości pozyskiwania dodatkowych zewnętrznych środków finansowych ze źródeł krajowych i zagranicznych, w tym z Unii Europejskiej. Strategia miała być wyznacznikiem merytorycznych podstaw do prowadzenia długookresowej i kompleksowej polityki rozwoju Brzegu. Dokumentem wskazującym najważniejsze do rozwiązania problemy społeczne, gospodarcze, infrastrukturalne, ekologiczne i przestrzenne, na których powinna być skoncentrowana uwaga władz Brzegu w perspektywie do 2015 roku. Warto nadmienić, że obowiązująca do bieżącego roku strategia była pierwszym tak dużym dokumentem który już na etapie powstania był konsultowany z mieszkańcami Brzegu.

Niniejszy dokument powstał w oparciu o analizę zapisów dokumentu przeprowadzoną przez spółki miejskie, jednostki Urzędu Miasta oraz poszczególne biura Urzędu w zakresie merytorycznych działań przez nie prowadzonych. Analizie poddano zapisy strategii w odniesieniu do ich realizacji wg poszczególnych priorytetów.

1. PRIORYTET I „Poprawa stanu infrastruktury miejskiej”
2. PRIORYTET II „Aktywizacja gospodarcza miasta”
3. PRIORYTET III „Rozwój budownictwa mieszkaniowego”
4. PRIORYTET IV „Rozwój turystyki”
5. PRIORYTET V „Poprawa stanu infrastruktury społecznej w tym edukacyjnej, kulturalnej i rekreacyjno-sportowej”
6. PRIORYTET VI „Rozwój usług społecznych”

PRIORYTET I „Poprawa stanu infrastruktury miejskiej”

Dobry stan posiadają jedynie ulice kompleksowo przebudowane wraz z odwodnieniem i oświetleniem tj.: Kani, Dłuskiego, Tetmajera, Orzeszkowej, Marii Curie Skłodowskiej, Sucharskiego, Plac Niepodległości, Plac Kościelny, Plac Polonii Amerykańskiej, Bohaterów Westerplatte, Kościuszki, Ptasia, Tęczowa, Staromiejska, Chopina (od ul. Jagiełły - droga krajowa do ul. Staromiejskiej), Gaj, Wiedeńska, Kilińskiego, Toruńska (od Słowackiego do Brzechwy), Jabłkowa, Długa, Polska, Konopnickiej (na odcinku od ul. Włociańskiej - droga krajowa do ul. Lipowej), Słowiańska oraz po dużych remontach częściowych tj.: Myczkowskiego, Generała Andersa, Garbarska, Księcia Jerzego II Piasta.

W ramach bieżącego utrzymania dróg gminnych wykonywane są remonty nawierzchni bitumicznych, kamiennych oraz z materiałów betonowych tj.: płytki betonowe oraz kostka betonowa. Podstawowymi remontami częściowymi nawierzchni bitumicznych są remonty masą mineralo-asfaltową tzw. łaty. Polegają one na punktowym remoncie poprzez sfrezowanie uszkodzonej nawierzchni, obcięciu krawędzi, oczyszczeniu i skropieniu emulsją oraz wbudowaniu gorącej masy wraz z zagęszczeniem. Remonty takie są wykonywane na nawierzchniach stosunkowo równych, niezdeformowanych, niespękanych o odpowiedniej nośności konstrukcji jezdni. Na zdeformowanych i spękanych nawierzchniach bitumicznych z których wynika brak nośności konstrukcji podbudowy wykonuje się remont tzw. „grysami na sucho”. Polega ona na oczyszczeniu powierzchni, skropieniu emulsją asfaltową oraz grysami, których nadmiar zostaje usunięty po remoncie. Remont taki pozwala jedynie zabezpieczyć niebezpieczne ubytki w nawierzchniach bitumicznych. W miarę posiadanych środków finansowych wykonywane są nakładki bitumiczne na całej szerokości jezdni tzw. rozścielaczem. Oprócz estetycznej poprawy remonty takie pozwalają na uzyskanie odpowiednich spadków poprzecznych i podłużnych nawierzchni likwidując tym samym powstałe po opadach atmosferycznych zastoiska wodne (kałuże). Warunkiem trwałości takiego remontu jest odpowiednia nośność istniejącej konstrukcji jezdni, ponieważ grubość warstw masy wynosi tylko 4 cm i jest ograniczona istniejącą zabudową, wysokością krawężnika.

Remonty częściowe nawierzchni kamiennych polegają na przełożeniu istniejące zdeformowanej nawierzchni jezdni i chodników oraz ewentualnym uzupełnieniu materiału kamiennego. W celu uzyskania najlepszego efektu estetycznego oraz poprawie spływu wód opadowych korzystniejsze jest przełożenie nawierzchni na jej całej szerokości. Przykładem takich remontów jest jezdnia ulicy Garbarskiej oraz jezdnia, chodniki oraz zjazdy ulicy Polskiej na odcinku pomiędzy Dzierżonia i Reja.

Remonty częściowe nawierzchni z materiałów betonowych tj.: płytki betonowe i kostka betonowa polegają w większości na jej przełożeniu. Z uwagi na stale uszkodzane nawierzchnie z płytek betonowych 50 x 50 cm oraz 30 x 30 cm przez najeżdżające pojazdy samochodowe, podczas remontów na całej szerokości chodników są one wymieniane na nawierzchnie z kostek betonowych, które znacznie lepiej przenoszą obciążenie z kół samochodów oraz dużo lepiej (z uwagi na małe wymiary) dostosowują się do zmiennej niwelety nawierzchni chodnika (zejścia, zjazdy). Przykładami takich remontów są chodnika w ciągach ulic: Kwiatowej (odc. Zielona – Lwowska), Myczkowskiego, Gen. Andersa, Księcia Jerzego II Piasta.

W latach 2010 – 2015 w ramach środków z bieżącego utrzymania dróg gminnych udało się wykonać remonty na całej szerokości jezdni na łącznej powierzchni 4749 m² i chodników

na powierzchni 1205 m² w ciągach ulic min.: Działkowej, Myczkowskiego Gen. Andersa, Kwiatowej, Księcia Jerzego II Piasta, Garbarskiej, Polskiej (odc. Dzierżonia – Reja)

Remonty wykonywane na całych powierzchniach (jezdni i chodników) są dużo trwalsze od typowych łat (brak newralgicznych styków starej i nowej nawierzchni) oraz polepszają spływ wód opadowych i znacznie poprawiają estetykę ulic.

W związku z powyższym w latach 2015-2020 planowane są remonty w ramach środków z bieżącego utrzymania dróg min. w ciągach ulic w ścisłym centrum miasta: Zakonnic, Młynarskiej, Pańskiej, Rzeźniczej, Emilii Plater, Lekarskiej oraz kontynuacja remontu ulicy Polskiej. Ponadto planuje się remont jezdni i chodników ulic: Fredry, Struga, Reymonta, Grudziądzkiej (odc. Górnośląska – Makarskiego) oraz chodnika w ciągu ulicy Konopnickiej.

Remonty cząstkowe nawierzchni jezdni i chodników wykonywane są w ramach bieżącego utrzymania dróg, a kompleksowe przebudowy ulic w ramach środków inwestycyjnych.

W latach 2009-2014 zrealizowano kilka zadań inwestycyjnych związanych z kompleksową przebudową pasa drogowego ulic gminnych. W ramach takiej przebudowy pasy drogowe uzyskały nowe oblicze, podniesiona została nośność dróg w związku z wykonaną nową podbudową, ułożone zostały nowe nawierzchnie. Przy przebudowie dróg gminnych wykonane zostało nowe oświetlenie, a także nowe wpusty uliczne wraz z przykanalikami dla prawidłowego odprowadzenia wód opadowych z pasa drogowego. Przebudowie poddane zostały ulice: Kani, Dłuskiego, Tetmajera, Orzeszkowej, Marii Curie-Skłodowskiej, Sucharskiego, Westerplatte, Gaj, Kilińskiego, Ptasia, na których wykonana została nawierzchnia z kostki betonowej oraz ulice: Konopnickiej (na odcinku od ul. Włociańskiej – droga krajowa do ul. Lipowej) i Słowiańska z jezdnią o nawierzchni z mieszanki mineralno-bitumicznej, a nowe nawierzchnie z kostki betonowej zostały ułożone na ulicach: Broniewskiego i Wiedeńskiej.

Ponadto w latach 2009-2014 wybudowane zostały dwa nowe odcinki dróg gminnych: ulica Tęczowa oraz pierwszy odcinek ulicy Toruńska (od ul. Słowackiego do ul. Brzechwy). W ramach tych zadań wybudowane zostało nowe oświetlenie oraz odwodnienie tych dróg a nawierzchnie jezdni i chodników zostały wykonane z kostki betonowej.

W ramach zadań inwestycyjnych Gmina zrealizowała kilka zadań poprawiających komunikację drogową na placach i drogach wewnętrznych nieurządzonych lub takich, które dotychczas były w bardzo złym stanie technicznym oraz wybudowała chodniki wzdłuż ciągów komunikacyjnych dróg gminnych. W ramach tych zadań powstały:

- droga dojazdowa do kompleksu przemysłowo-usługowego przy ul. Starobrzzeskiej
- ciąg pieszo-rowerowy pomiędzy ulicą Poprzeczną i Morcinka
- ciąg komunikacyjny pomiędzy ulicami Łokietka i Trzech Kotwic
- droga wewnętrzna przy ul. Piwowarskiej
- droga wewnętrzna i plac manewrowy przy ul. Piastowskiej
- chodnik wraz z oświetleniem wzdłuż ul. Kusocińskiego
- chodnik wzdłuż ul. Lwowskiej na odcinku od ul. Tęczowej do Potoku Kościelna.

W obrębie „starówki” w ramach rewitalizacji przestrzeni miejskiej Centrum miasta Brzeg dokonano przebudowy nawierzchni jezdni i chodników ulic Staromiejskiej, Chopina (na odcinku od ul. Jagiełły do ul. Staromiejskiej), Długiej, Jabłkowej i Polskiej wykorzystując częściowo zachowany historyczny materiał kamienny.

Aktualnie podstawowym źródłem finansowania inwestycji w zakresie drogownictwa pozostaje nadal budżet miejski. W latach 2009-2014 Gmina wykorzystwała dofinansowanie

inwestycji drogowych z Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych w wysokości 2.426.481,32 zł i zrealizowała takie zadania jak:

- przebudowa ulicy Słowiańskiej,
- przebudowa części ulicy Konopnickiej,
- przebudowa ul. Ptasiej,
- przebudowa ulicy Kilińskiego,
- przebudowa ulicy Gaj,
- przebudowa ulicy Westerplatte,

z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego w wysokości ponad 4,5mln złotych w ramach którego wykonała takie zadania jak:

- rewitalizacji przestrzeni miejskiej centrum miasta Brzeg w zakresie ulic Staromiejska, część Chopina, Długa, Jabłkowa, Polska,
- budowa łącznika pomiędzy ulicami Łokietka i Trzech Kotwic,
- przebudowa ulic Curie-Skłodowskiej i Sucharskiego

Na przestrzeni sześciu lat miasto pozyskało na cele drogowe dofinansowanie ze źródeł finansowania zewnętrznego kwotą wynoszącą ok. 7 mln złotych.

W bieżącym roku (2015) Gmina kontynuuje realizację zadania polegającego na budowie dróg gminnych na nowo powstającym osiedlu mieszkaniowym. Zadanie zostało rozpoczęte w połowie 2014 roku, a jego umowny termin zakończenia został ustalony na koniec stycznia 2016r. Zadanie jest realizowane wyłącznie z własnych środków budżetowych Gminy i swoim zakresem obejmuje: rozbudowę ulic: Słonecznej i Lompy oraz budowę nowych ulic: Wiśniowej i Czereśniowej. Ponadto w roku bieżącym zakończona zostanie budowa ul. Toruńskiej będąca bezpiecznym połączeniem komunikacyjnym dla rozbudowanego południowego osiedla mieszkaniowego. Przedmiotowe zadanie Gminy znalazło się na liście zadań do dofinansowania w ramach Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych.

Złym stanem technicznym charakteryzują się przeważnie ulice o nawierzchni gruntowej i nie ulepszonej, np. ul. Prochowa, Stare Koszary, nowo powstałe tj.: Agrestowa, Czereśniowa, Jagodowa, Malinowa, Poziomkowa, Śliwkowa, które nie zostały jeszcze wybudowane. Ponadto złym stanem charakteryzują się ulice które nie posiadają odpowiedniego odwodnienia oraz są zdeformowane np.: Zielona, Zapolskiej, Platanowa. Złym i niezadowolającym stanem technicznym charakteryzują się także nawierzchni kamiennych ulic i chodników "Starego Miasta", które wymagają przełożenia nawierzchni na całej szerokości jezdni dla uzyskania prawidłowych spadków oraz odtworzenia pasmowego układu nawierzchni chodników. Przykładem takich ulic jest Bolesława Chrobrego, Polska (odc. Reja – Pl. Koszarowy), Kapucyńska, Zakonnic, Mleczna, Dzierżonia, Młynarska, Rzeźnicza.

Oświetlenie uliczne

Gmina Brzeg zasilana jest liniami średniego napięcia 15kV za pośrednictwem dwóch stacji: GPZ Hermanowice i Pawłów. Obie stacje GPZ zapewniają dostawę mocy i energii elektrycznej odbiorcom komunalno-bytowym, usługowym i odbiorcom przemysłowym.

System dystrybucyjny odnośnie sieci SN i stacji transformatorowych 15/0,4 kV daje gwarancję bezpieczeństwa zasilania.

W mieście Brzegu jest obecnie 62,1 km dróg publicznych, drogi te dzielą się na: krajowe (3,80 km), powiatowe (13,60km) i gminne (44,70km). Sieć dróg uzupełniają drogi osiedlowe (wewnętrzne) na terenach administrowanych przez Spółdzielnie Mieszkaniowe.

Wszystkie drogi publiczne (z nielicznymi wyjątkami) i place są oświetlane z miejskich sieci oświetlenia ulicznego, której łączna długość wynosi ok. 108,5 km. Drogi osiedlowe oświetlane są przez Spółdzielnie Mieszkaniowe. Latarnie oświetlenia ulicznego są zasilane liniami kablowymi (łączna długość ok. 97,5 km) i napowietrznymi (łączna długość ok. 11 km). Linie napowietrzne zainstalowane są na słupach betonowych i tzw. „przewieszkach”. Inny sposób montażu przewodów zasilających i opraw oświetleniowych to linie stalowe mocowane do ścian budynków i niezależnych konstrukcji wsporczych. Linie napowietrzne wymagają nakładów inwestycyjnych na ich całkowitą likwidację i budowę nowych linii kablowych. Łączna ilość zainstalowanych opraw oświetlających drogi publiczne w Brzegu wynosi 2512 szt. Struktura własności oświetlenia ulicznego jest zróżnicowana. W około 66% właścicielem punktów oświetlenia ulicznego (opraw oświetleniowych) jest Tauron Dystrybucja S.A. Opole. Tauron Dystrybucja S.A jest również właścicielem 1602 latarni oświetleniowych; oraz 71km oświetleniowych linii kablowych i 11 km linii napowietrznych.

W oświetleniu ulicznym w zarządzie Gminy Brzeg znajduje się 850 opraw oświetleniowych sodowych (głównie o mocy 70W i 100W) i 681 słupów metalowych oraz 26,5 km linii kablowych oświetleniowych.

1% procent opraw są to oprawy z rtęciowymi źródłami światła. Mają one stosunkowo niską wydajność, a tym samym niską sprawność. W najgorszym stanie są oprawy zamontowane nad ul. Lwowską. Oprawy zasilane z linii napowietrznych ale ze źródłami światła sodowymi są jeszcze zamontowane na ul.: Kamiennej, Ofiar Katynia, Mickiewicza, Księcia Jerzego i Bohaterów Monte Casino. Całkowita likwidacja linii napowietrznych i wybudowanie nowoczesnych linii kablowych wymaga dużych nakładów finansowych. Oświetlenia zasilane liniami napowietrznymi eksploatowane są przez Tauron Dystrybucja S.A. Oprawy oświetleniowe ze źródłami światła fluorescencyjnymi montowane są głównie pod wiaduktami.

Zasilanie sieci oświetleniowej odbywa się z szafek pomiarowo – rozdzielczych usytuowanych na terenie całego miasta. Część szafek sieci oświetleniowej będącej własnością Tauron Dystrybucja jest zamontowana w budynkach stacji transformatorowych a pozostałe jako wolno-stojące w pasie drogowym z nielicznymi przypadkami zabudowy przy samych budynkach stacji trafo. Sieci oświetleniowe będące własnością Gminy Brzeg zasilane są ze skrzynek pomiarowo – rozdzielczych zamontowanych w pasach drogowych. W każdej szafce zamontowany jest układ pomiarowo – rozdzielczy składający się z licznika i obwodów odbiorczych. Na dzień dzisiejszy sterowanie oświetleniem odbywa się za pomocą sterowników przeznaczonych do włączania i wyłączania oświetlenia ulicznego zgodnie z czasem wschodu i zachodu słońca. Urządzenie oblicza godziny wschodów i zachodów słońca na podstawie wprowadzonych współrzędnych geograficznych i daty.

Koszt zakupu energii elektrycznej zużytej na oświetlenie ulic w mieście określany jest na podstawie wskazań liczników wg ceny uzyskanej w drodze przetargu. W roku bieżącym szacowany jest na kwotę ok. 600.000,00zł.

W roku 2010 Gmina Brzeg zawarła umowę o świadczenie usługi oświetleniowej polegającej na przebudowie stanowiących własność Tauron Dystrybucja S.A istniejących elementów sieci oświetleniowej (oprawy, słupy) oraz na wykonywanie serwisu sieci i urządzeń

oświetlenia drogowego. W ramach tej umowy wymieniono w 2010r 1460 szt. istniejących opraw oświetleniowych rtęciowych na nowe – sodowe o wyższej sprawności energetycznej oraz wymieniono 29 szt. uszkodzonych słupów oświetleniowych. W roku 2013 w ramach aneksu do umowy wymieniono 7 słupów i 14 opraw na ul. Trzech Kotwic, wymieniono 16 opraw na ul Szkolnej oraz 7 słupów i 11 opraw w parku Ptasia. W roku 2014 wymieniono 10 szt. wyeksploatowanych słupów betonowych ,6 opraw rtęciowych na oprawy typu LED na Moście Piastowskim i skrzynki oświetleniowe na ul Słowiańskiej w związku z przebudową ulicy, oraz skrzynki oświetleniowej przy CPN na ul Sikorskiego. Należy podjąć działania w kierunku eliminacji oświetlenia zasilanego linią napowietrzną, a w pierwszej kolejności zmodernizować oświetlenie ul. Lwowskiej.

Bieżąca eksploatacja i konserwacja oświetlenia będącego własnością Gminy Brzeg spoczywa na Gminie. Przyczyny awarii urządzeń oświetlenia ulicznego można podzielić na naturalne oraz spowodowane czynnikami zewnętrznymi. Przyczyny naturalne to wyeksploatowanie urządzeń, wady ukryte zabudowywanych elementów. Przyczyny zewnętrzne to nasilający się wandalizm i wszelkiego rodzaju roboty ziemne realizowane przez wykonawców uzbrojenia podziemnego oraz wypadki drogowe. Skutki wandalizmu najbardziej są zauważalne na terenach, gdzie są zabudowane latarnie niskie. Druga z zewnętrznych przyczyn awarii głównie linii kablowych, to beztroska niektórych wykonawców robót ziemnych. Uszkodzenia kabli powstałe w czasie takich robót nie są zgłaszane służbom eksploatującym. Inną przyczyną uszkodzeń instalacji oświetlenia drogowego są kolizje samochodowe. Bardzo trudno ustalić sprawców tych dewastacji pomimo dokonywanych zgłoszeń na Policję. Rozbijane są klosze opraw oświetleniowych i żarówki. Najtrudniej jest utrzymać sprawne oświetlenie na ciągu pieszym pomiędzy ul. Starobrzeską a ul. Słowackiego. Co roku zawierana jest umowa na bieżącą konserwację , która wraz z likwidacją dewastacji wynosi około 90.000zł.

Zmiany technologii oświetleniowych spowodowały, iż obecny kierunek rozwoju zmierza zdecydowanie w stronę technik z użyciem diod LED. Na dzień dzisiejszy istnieją rozwiązania, które mogą być stosowane dla prawie wszystkich kategorii dróg należących do Gminy. Powstał również problem, iż powstały firmy oferujące takie parametry opraw, które nigdy nie zostaną osiągnięte w rzeczywistych warunkach. Ważnym elementem inwestycji w oprawy LED dla Gminy jest zatem taki dobór partnerów technologicznych, którzy mają wieloletnie doświadczenie w technologii LED, a oferowane rozwiązania produkcyjne pozwolą na bieżące modernizacje wraz z rozwojem technologii. Istotnym czynnikiem ograniczającym rozwój technologii LED w Gminie jest brak na chwilę obecną rozwiązań finansowych wspierających tego typu inwestycję celową (oświetlenie może być jedynie uwzględniane pośrednio, ale tylko przy budowie drogi).

Stąd też przebudowa oświetlenia ulicznego, z uwagi na koszty, rozłożona została w czasie i nie została jeszcze zakończona. Zgodnie z opracowanym projektem modernizacji centrum miasta, w 2012 roku zakończono remont ostatniego odcinka oświetlenia ulicznego zaprojektowanego w przedmiotowej dokumentacji, tj. oświetlenia ulic: Młynarska, Plac Młynów, Nadodrzańska. Dzięki tej realizacji ze Starego Miasta zniknęły archaiczne lampy na przewieszkach i nieestetyczne słupy betonowe. Nadal jeszcze część oświetlenia ulic miasta Brzeg pozostaje zasilana siecią napowietrzną. Są to ulice: Kamienna, Ofiar Katynia, Monte Cassino, Mickiewicza, Księcia Jerzego i Lwowska. Obecnie jeszcze kilka ulic na terenie miasta pozbawionych jest oświetlenia. Są to ulice Stare Koszary, Ciepłownicza, Polna.

Od 1996 roku nowo budowane oświetlenie nie jest przekazywane, jak poprzednio, jako majątek TAURON, lecz stanowi własność Gminy Brzeg i konserwacja tego oświetlenie

spoczywa na Gminie. Od tego czasu dokonano w mieście wielu inwestycji w zakresie oświetlenia. Największe dokonane inwestycje w zakresie oświetlenia to oświetlenie zabytkowego centrum miasta, osiedla Sikorskiego, Placów Niepodległości i Polonii Amerykańskiej, podświetlenie kościoła św. Mikołaja, parkingu przy ulicy Mossora, Parku Centralnego, skweru przy Placu Dworcowym, oświetlenia przebudowanych ulic: Kilińskiego, Słowiańskiej, części Konopnickiej, oświetlenie nowych ulic: Tęczowej i Toruńskiej, oświetlenie łącznika pomiędzy ulicami Łokietka-Trzech Kotwic.

Gmina Brzeg pokrywa koszty oświetlenia ulicznego z tytułu zużycia energii elektrycznej, jak również na podstawie zawartej umowy z TAURON ponosi koszty utrzymania i konserwacji urządzeń oświetleniowych będących własnością TAURON.

Bariery architektoniczne

Aktualnie obowiązujący miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta zaleca każdorazowo przy budowie lub przebudowie ulic miejskich uwzględnienie elementów ułatwiających poruszanie się osobom niepełnosprawnym, zarówno pieszym, jak i na wózkach inwalidzkich. Plan jest realizowany przy każdej inwestycji.

Miejskie urządzenia odwodnieniowe

W Brzegu funkcjonuje mieszany system kanalizacyjny. Na znacznym obszarze miasta (na północ od linii kolejowej) funkcjonuje, utrzymywany w imieniu Gminy Brzeg przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o. o. w Brzegu, system kanalizacji ogólnospławnej, przystosowanej zarówno do odprowadzania ścieków sanitarnych oraz wód deszczowych z tego obszaru.

Południowa część miasta (na południe od linii kolejowej) posiada system rozdzielczy, tzn. w głównych ciągach ulicznych przebiegają dwa ciągi kanalizacyjne, służące oddzielnie ściekom sanitarnym i deszczowym. Należy również zauważyć, że wszystkie nowe tereny uzbrajane pod mieszkalnictwo m.in. ul. Toruńska, ul. Tęczowa, osiedle Tivoli wyposażane są również w system kanalizacji rozdzielczej.

Odbiornikiem wód deszczowych jest w tym wypadku Potok Kościelna, którego źródła sięgają okolicznych wsi, aż do Krzyżowic włącznie.

Przepustowość hydrauliczna odbiornika wód deszczowych tego rejonu jest niewystarczająca, wynikająca przede wszystkim z faktu, że Potok Kościelna wymaga gruntownej modernizacji.

Ze względu na fakt, że miasto jest administratorem Potoku Kościelna na odcinku od obwodnicy do przepustu pod torowiskiem na granicy Parku Wolności (pozostałą częścią Potoku administruje Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Opolu), istnieją znaczne problemy we właściwej koordynacji czasowej tego zamierzenia i możliwości finansowania jego realizacji. Podobnie ma się sprawa dolnego odcinka rzeki Sadzawa, która poprzez rów S-2 jest odbiornikiem wód deszczowych z południowo-wschodnich obszarów miasta.

Przyczyną wadliwego funkcjonowania kanalizacji deszczowej w mieście jest m.in., spowodowana ograniczonymi środkami, niedostateczna bieżąca konserwacja oraz brak niezbędnych remontów. Powoduje to dekapitalizację całego systemu odwadniającego w Brzegu.

Miasto jest właścicielem, zgodnie ze sporządzoną w listopadzie 2008 roku inwentaryzacją 19,9 km kanalizacji deszczowej, w tym ponad 5 km wybudowanych przed

1945 rokiem, 1200 sztuk wpustów ulicznych w całym mieście, służących do odbioru wód deszczowych z terenów ulic do kanalizacji deszczowej lub ogólnospławnej.

Inwentaryzacja ta ujawniła niezadowalający stan istniejącej kanalizacji, w tym zamulenie na większości odcinków, pęknięcia kanałów, dziury, ubytki, erozję, przemieszczenia na spoinie, złe połączenie kanałów, zatory, załamania, podtopienie kanałów, nieprawidłowe podłączenie przykanalików, zarośnięcie korzeniami drzew itp. Należy przy tym zauważyć, że stan ten nie zawsze spowodowany jest rokiem budowy kanalizacji, czego przykładem może być całkowicie zdegradowana nadająca się do wymiany, kanalizacja deszczowa na osiedlu Parkowa II (ulice: Platanowa, Topolowa, Lipowa).

Miasto utrzymuje, na terenach których jest właścicielem, rowy otwarte służące do odbierania wód deszczowych, tj.:

- Potok Kościelna - 1803 mb,
- rowy zlewni Kościelna (bez Parku Wolności) - 4941 mb, w tym:

- rów K-2 - 510 mb
- rów K-2-1 - 390 mb
- rów K-3 - 302 mb
- rów K-3-1 - 55 mb
- rów K-4 - 351 mb
- rów K-5 - 355 mb
- rów K-6 - 735 mb
- rów K-6-1 - 120 mb
- rów K-6-2 - 194 mb
- rów K-7 - 927 mb
- rów K-7-1 - 482 mb
- rów K-8 - 330 mb
- rów K-9 - 136 mb
- rów K-10 - 54 mb

- rów C-2 koło „Biedronki” przy ul. Słowackiego - 441 mb,

- rowy ulicy Prochowej-Filozofów - 1440 mb, w tym:

- rów R-39 - 365 mb
- rów R-40 - 480 mb
- rów R-40b - 100 mb
- rów R-42 - 365 mb
- rów R-46a - 110 mb

- rowy Parku Wolności - 1251 mb, w tym:

- rów K-7-0 - 144 mb
- rów K-7-0-1 - 95 mb
- rów K-7-0-2 - 34 mb
- rów K-7a - 288 mb
- rów K-7a-1 - 62 mb
- rów K-7b - 223 mb
- rów K-7b-1 - 357 mb
- rów K-7b-2 - 48 mb

- rów S-2 przy ulicy I Brygady - 259 mb.

Na terenie miasta istnieją również rowy odwadniające nie będące własnością Gminy Brzeg, są to:

- rów K-1 przy ulicy Ofawskiej - 553 mb

- rów przy ulicy Saperskiej - 550 mb,
pozostające w utrzymaniu Zarządu Dróg Powiatowych.

Do 2008 roku rowy gminne były utrzymywane w bardzo ograniczonym zakresie. W listopadzie 2008 r. sporządzono przegląd i inwentaryzację rowów z określeniem zakresu i szacunku kosztów prac jakie należy wykonać, celem przywrócenia prawidłowego funkcjonowania rowów. Prace te zostały wykonane w roku 2009. Od tego momentu co roku na rowach melioracyjnych wykonywane są prace mające na celu zapewnienie drożności rowów i utrzymanie ich w nie pogorszonym stanie. Większość rowów wymaga jednak kompleksowego remontu.

Środki budżetowe przyznawane co roku na utrzymanie zarówno systemu kanalizacji deszczowej jak i rowów melioracyjnych wystarczają jedynie na wykonanie drobnych remontów kolektorów deszczowych, studni rewizyjnych, oczyszczanie wpustów ulicznych oraz ograniczone do minimum prace konserwacyjne na rowach melioracyjnych. Z tych samych środków przeprowadzane są również poawaryjne naprawy systemu kanalizacji deszczowej. Przykładem wskazującym na skalę problemu w tym wypadku może być przeprowadzony na przełomie roku 2014 i 2015 remont metodą bezwykopową (za pomocą rękawa epoksydowego) 130 mb zlokalizowanego w ul. Poprzecznej kolektora deszczowego 500 mm kosztem blisko 254.000 zł.

Dokonując oceny stanu technicznego całego systemu odwodnieniowego w mieście należy zwrócić uwagę na następujące zagadnienia:

- uregulowania wymaga kwestia rozgraniczeń kompetencyjnych w zakresie własności urzędzeń,
- niedostateczna wydolność istniejącej kanalizacji deszczowej ze względu na zwiększoną ilość utwardzonych terenów, z których są odprowadzane wody opadowe,
- wypracowanie sposobu finansowania kosztów utrzymania urzędzeń deszczowo-melioracyjnych, np. poprzez wprowadzenie opłat za odprowadzanie wód opadowych,
- koordynacja działań pomiędzy Gminą Brzeg, a Wojewódzkim Zarządzeniem Melioracji i Urzędzeń Wodnych w Opolu przy modernizacji Potoku Kościelna, która umożliwiłaby lepsze funkcjonowanie systemu odwodnieniowego Gminy.

W zakresie działalności Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w latach 2010 – 2015 uzyskano następujące wskaźniki:

Tabela 1. Sieć wodociągowa

	2010	2011	2012	2013	2014
długość czynnej sieci rozdzielczej (km)	62,7	63,5	63,9	63,9	64,5
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania (szt.)	1 519	1 523	1 523	1 523	1 548
ludność korzystająca z sieci wodociągowej (osoby)	37 528	37 329	37 261	36 980	36 375

Tabela 2. Sieć kanalizacyjna

	2010	2011	2012	2013	2014
długość czynnej sieci kanalizacyjnej (km)	60,1	60,5	60,5	60,5	64,1
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania (szt.)	1 496	1 512	1 512	1 512	1 554
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej (osoby)	37 490	37 292	37 224	36 943	36 339

Zapotrzebowanie miasta na wodę w 99,4% pokrywanych jest z własnych ujęć wstępnych. Rezerwę stanowią wody powierzchniowe z kanału zwanego "doprowadzalnikiem wrocławskim". Istnieje możliwość pobrania i uzdatnienia aż, 22 500m³ tych wód na dobę.

Obecnie z uwagi na zmniejszające się zapotrzebowanie wody możliwości technologiczne ujęć i stacji uzdatniania wykorzystywane jest w ok 30%

Jakość dostarczanej wody spełnia wymagania określone w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, jest bezpieczna dla zdrowia ludzkiego. Świadczą o tym analizy przeprowadzane w punktach kontrolnych sieci miejskiej, wykonywane w sposób ciągły przez własne laboratorium jak również kontrolnie przez laboratorium WSSE w Opolu.

Problemem jest jednak fakt przewymiarowania struktur sieciowych, które ze względu na swą wielkość wydłużają czas doływu wody do odbiorcy, a przez to podlegają procesom wtórnego zanieczyszczenia.

Sieć kanalizacyjna.

System kanalizacyjny na terenie miasta Brzeg jest systemem mieszanym.

Kanalizacja ogólnospławna obejmuje swym zasięgiem ok. 75% powierzchni zabudowanej miasta. Tworzą go kanały murowane o przekrojach jajowych, których początki znajdują się w ulicach: Starobrzeskiej, 1-go Maja, a kończy go kanał przy ulicy Oławskiej o przekroju 1400 x 900.

Południowa część miasta (na południe od linii kolejowej) posiada w przewodzie rozdzielczy system kanalizacji.

Długość sieci kanalizacyjnej w mieście wynosi:

kanalizacja ogólnospławna – 38,3 km,

kanalizacja sanitarna – 25,8 km,

oraz

kanalizacja deszczowa – 1,1 km – powstała w wyniku wspólnych działań Gminy i Spółki w zakresie dobrojenia terenów pod budownictwo mieszkaniowe (ul. Toruńska osiedle Tivoli). Właścicielem pozostałej sieci kanalizacji deszczowej na terenie miasta jest samorząd.

W ramach Priorytetu I „Poprawa stanu infrastruktury miejskiej”, pkt. 4 Remont i rewitalizacja zdegradowanych terenów miejskich, w tym zabudowy mieszkalnej i zabytków (remont i modernizacja budynków położonych w strefie ścisłej ochrony konserwatorskiej) w 2010r. zrealizowano remonty następujących obiektów położonych w strefach ochrony konserwatorskiej z udziałem środków samorządowych przyznawanych na podstawie

uchwały o dotacjach do prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków:

1. Kościół p.w. Świętego Mikołaja Uchwała LII/577/10 Rady Miejskiej Brzegu z dnia 26 stycznia 2010r. 89 535,00zł 23 marca 2010r. 30 listopada 2010r. Prace wykonane, dotacja wykorzystana w wysokości zgodnej z umową i rozliczona,
2. Budynek przy ul. Piastowskiej 9 (Biuro Urządzania Lasu) Uchwała Nr 146 715,62 23 marca 30 listopada Prace wykonane, dotacja wykorzystana w Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Brzegu ul. Piastowska 9 LIV/594/10 Rady Miejskiej Brzegu z dnia 26 lutego 2010r. zł 2010r. 2010r. wysokości zgodnej z umową i rozliczona,
3. Budynek Długa 13 (stolarza) Uchwała Nr LIX/660/10 Rady Miejskiej Brzegu z dnia 24 czerwca 2010r. 7 300 zł 5 lipca 2010r. 30 listopada 2010r. Prace wykonane, dotacja wykorzystana w wysokości zgodnej z umową i rozliczona,
4. Budynek Sukiennice 5 Uchwała Nr LIV/595/10 Rady Miejskiej Brzegu z dnia 26 lutego 2010r. 67 500,00 zł 23 marca 2010r. 30 listopada 2010r. Prace wykonane, dotacja wykorzystana w wysokości zgodnej z umową i rozliczona,
5. Budynek Piastowska 3 Uchwała Nr LIV/596/10 Rady Miejskiej Brzegu z dnia 26 lutego 2010r. 59 470,15 zł 23 marca 2010r. 30 listopada 2010r. Prace wykonane, dotacja wykorzystana w wysokości zgodnej z umową i rozliczona,
6. Budynek Długa 9-11 Uchwała Nr LVIII/642 /10 Rady Miejskiej Brzegu z dnia 27 maja 2010r. 61 643,78 zł 7 czerwca 2010r. 30 listopada 2010r. Prace wykonane, dotacja wykorzystana w wysokości 57.945,15 i rozliczona,
7. Budynek Młynarska 5 Uchwała Nr LVII/627/10 Rady Miejskiej Brzegu z dnia 28 kwietnia 2010r. 95 411,04 zł 5 maja 2010r. 30 listopada 2010r. Prace wykonane, dotacja wykorzystana,
8. Budynek Długa 33 Uchwała Nr LVII/641/10 Rady Miejskiej Brzegu z dnia 27 maja 2010r. 64 873,21 zł 7 czerwca 2010r. 30 listopada 2010r. Prace wykonane, dotacja wykorzystana w wysokości zgodnej z umową i rozliczona,
9. Budynek Robotnicza 16 Uchwała Nr LVIII/640/10 Rady Miejskiej Brzegu 67 989,02 zł 7 czerwca 2010r. 30 listopada 2010r. Prace wykonane, dotacja wykorzystana w wysokości 63 912,45 i rozliczona,
10. Budynek Trzech Kotwic 10 Uchwała Nr LVI/606/10 Rady Miejskiej Brzegu z dnia 26 marca 2010r. 211 476,07 zł 9 kwietnia 2010r. 30 listopada 2010r. Prace wykonane, dotacja wykorzystana w wysokości zgodnej z umową i rozliczona,
11. Budynek Ofiar Katynia 40 Uchwała Nr LVII/628/10 Rady Miejskiej Brzegu z dnia 28 kwietnia 2010r. 131 697,44 zł 5 maja 2010r. 30 listopada 2010r. Prace wykonane, dotacja wykorzystana w wysokości zgodnej z umową i rozliczona,
12. Budynek Szkolna 17 Uchwała Nr LVII/639/10 Rady Miejskiej Brzegu z dnia 27 maja 2010r. 56 205,24 zł 14 czerwca 2010r. 30 listopada 2010r. Prace wykonane, dotacja wykorzystana w wysokości zgodnej z umową i rozliczona.

W latach 2011-2015 z powodu braku środków finansowych w budżecie miasta nie udzielano dotacji na remonty obiektów wpisanych do rejestru zabytków . Remonty podejmowały jednak również wspólnoty mieszkaniowe ze środków własnych, jednak liczba takich obiektów nie jest duża.

W roku 2012 poddano bieżącym pracom konserwatorskim figury przed kościołem pw. Podwyższenia Krzyża Św., Pomnik św. Trójcy na Placu Moniuszki, figurę Najświętszej Marii Panny na narożniku budynku przy Placu Zamkowym 6 oraz Bramę Odrzańską w Parku nad Odrą. W Roku 2014 sporządzono Gminną Ewidencje Zabytków, która jest w uzgodnieniu u Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

W ramach Priorytetu I „Poprawa stanu infrastruktury miejskiej”, w tym pkt. 5 Rewitalizacja terenów zielonych (rewitalizacja parków i realizacja programu rewitalizacji terenów zieleni miejskiej) wykonano następujące zadania:

w roku:

- 2011 wykonano inwentaryzację i waloryzację przyrodniczą Gminy Miasto Brzeg. Koszt 55.350,00 zł.

- 2012

1. Realizacja zadania pn. „Odbudowa stawu rekreacyjnego na terenie Parku Wolności w Brzegu – etap I” w zakresie przebudowy rurociągu obiegowego wokół stawu oraz remontu mostków na Potoku Kościelna. Zadanie realizowane było przy współfinansowaniu Urzędu Marszałkowskiego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007 – 2013 dotyczącego działania 4.4 Ochrona bioróżnorodności Opolszczyzny. Wysokość dofinansowania w ramach RPO wyniosła 215.947,73 zł. Całkowity koszt zadania to 419.485,00 zł.
2. Dokonano demontażu starego i montażu nowego zestawu zabawowego, w skład którego wchodziły trapy, zjeżdżalnie i pomosty. Koszt – 31.123,92 zł. Montaż zestawu zabawowego stanowił element kompleksowego zagospodarowania placu zabaw przy ul. Karłowicza, w ramach którego wykonano również budowę nawierzchni bezpiecznej oraz montaż huśtawki.
3. Wartość całkowita projektu – „Odbudowa stawu rekreacyjnego na terenie Parku Wolności w Brzegu – etap II” wyniosła 1.251.610,00 zł, w tym dofinansowanie – 1.055.210,00 zł.

W 2012 roku w ramach zabezpieczonych środków finansowych poniesiono koszty na: wykonanie odłowu organizmów ze stawu przed rozpoczęciem robót (kwota: 11.279,10 zł), nadzór ichtiologiczny (koszt – 1.845,00 zł), nadzór inwestorski (koszt – 15.252,00), wykonanie tablicy informacyjnej (koszt – 190,65 zł) oraz przeszacowano kosztorys na wykonanie ww. zadania na poziom II kwartału 2012 roku (koszt: 1.845,00 zł),

Wykonano również roboty budowlane na kwotę 620.847,99 zł, obejmujące:

- a) roboty przygotowawcze polegające na: wykoszenie porostów – 6378 m², odmłodzenie drzew – 2 szt., wykonanie, utrzymanie i rozebranie czasowych dróg kołowych – 510 m², rozbiórka umocnień z kiszek faszynowych – 733 mb,
- b) odwodnienie czaszy polegające na: wykonanie grodzi ziemnych – 2 szt, oczyszczenie studzienki z namułu, oczyszczenie studzienki z namułu – 144 h, wykonanie tymczasowych rowków osuszających – 196 m³,
- c) roboty ziemne polegające na wykonanie wykopu z przemieszczeniem, załadunkiem i wywozem namułu – 9637 m³.

- 2013

W 2013 roku kontynuowano zadanie „Odbudowa stawu rekreacyjnego na terenie Parku Wolności”. W ramach zabezpieczonych środków finansowych, poniesiono koszty na: nadzór inwestorski – 15.252,00 zł, zarybianie stawu – 4.920,00 zł, nadzór ichtiologiczny

– 307,50 zł, nadzór autorski – 1.230,00 zł, wykonanie tablicy pamiątkowej – 79,95 zł, zakup dziennika budowy – 17,60 zł.

Wykonano również roboty budowlane na kwotę 433.223,28 zł, obejmujące:

- a) roboty ziemne polegające na: odkażanie dna stawu 13.900 m², zwirowanie dna warstwą 8 cm (1112 m³) 13.900 m², odtworzenie pojemności stawu (15251 m³) – 2,1 m, b) Roboty umocnieniowe polegające na: umocnienie stopy skarpy kiszka faszynową 20x20 – 733 m, umocnienie skarp płytami betonowymi (40 % przełożenie) – 360 m²
- c) roboty wykończeniowe wraz z zagospodarowaniem składowisk i naprawą alejek w tym: umocnienie skarp mieszanką traw – 3.445 m², wykonanie rowów dennych – 2 ob. – szerokość dna 0,5 m, umocnienie dna płytami betonowymi szer. 0,5 m – 171 m + 155 m,
- d) modernizację zastawki wlotowej w tym: wykonanie progu, prowadnic stalowych, kładki roboczej, zasuw drewnianych (2szt.), mechanizmów wyciągowych MS-1 (2 szt.), wyłożenie zewnętrznych powierzchni okładzinami z granitu (płomień, gr. 4 cm, pow. 5,64 m²) – 1 komplet,
- e) modernizację zastawki wylotowej wraz z remontem wypadu zastawki wylotowej w tym: wykonanie progu, prowadnic stalowych, kładki roboczej, zasuw drewnianych (2szt.), mechanizmów wyciągowych MS-1 (2 szt.), wyłożenie zewnętrznych powierzchni okładzinami z granitu (płomień, gr. 4 cm, pow. 9,04 m²) – 1 komplet.

W dniu 11 lipca 2013 roku dokonano odbioru końcowego.

- 2015

1. „Odbudowa zbiornika wodnego wraz z mostkiem na terenie Parku Centralnego od strony ul. Piastowskiej w Brzegu”. Poniesione koszty dotyczyły: rozbiórki istniejącej kładki tj. demontażu pomostu drewnianego, demontażu barierki i elementów stalowych konstrukcji nośnej, odkopania i rozkucia istniejących przyczółków betonowych. W miejsce istniejącej kładki wbudowano nową kładkę w konstrukcji stalowej opartej na przyczółkach żelbetonowych, z płytą pomostową drewnianą i balustradą stalową. Kładka została zaprojektowana w konstrukcji lekkiej z nowoczesnych materiałów, stylistycznie nawiązującej do historycznej dokumentacji. Zewnętrzne elementy betonowe przyczółka oklejono płytkami granitowymi. Prace zakończono w lutym 2015 roku. Koszt wykonania mostka -100.245,00 zł oraz koszt nadzoru inwestorskiego - 5.535,00 zł.

W związku z możliwością pozyskania dofinansowania z Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 zlecono wykonanie wniosku o dofinansowanie, studium wykonalności oraz wszelkich niezbędnych załączników dla projektu pn. „Odbudowa zbiornika wodnego wraz z mostkiem na terenie Parku Centralnego od strony ul. Piastowskiej w Brzegu- etap II – koszt całkowity – 13.530,00 zł. W dniu 11 maja 2015 roku złożono do Urzędu Marszałkowskiego wniosek o dofinansowanie realizacji ww. zadania. Przewidywana kwota dofinansowania wyniesie około 864.000,00 zł. Obecnie wniosek przeszedł pomyślnie ocenę formalną.

2. Na terenie Parku Ptasiego wykonano siłownię plenerową (jest to I etap realizacji projektu przebudowy ww. palcu zabaw). Została ona oddana do użytku w czerwcu 2015 roku . Koszt realizacji wyniósł 37.676,60 zł.

Analizując wytyczne do poprawy stanu infrastruktury miejskiej należy wspomnieć również o brzeskiej sieci ciepłowniczej. Rozwinięta i w większości zmodernizowana sieć ciepłownicza, funkcjonująca przez cały rok jest niewątpliwym atutem miasta. Ma to zwłaszcza wpływ na

obniżenie poziomu niskiej emisji. W chwili obecnej do miejskiej sieci ciepłowniczej przyłączonych jest około 25 % mieszkańców. Taki wskaźnik dowodzi, że wciąż istnieje w Brzegu możliwość likwidacji /ograniczenia niskiej emisji z wykorzystaniem sieci ciepłowniczej, tym bardziej, że węgiel ma obecnie 78 % udział wśród poszczególnych nośników ciepła wykorzystywanych w Brzegu do pokrycia potrzeb cieplnych miasta.

PRIORYTET II „Aktywizacja gospodarcza miasta”

Głównym elementem realizacji priorytetu II był zakup w 2014 r. terenów powojсковych zlokalizowanych przy ul. Małujowickiej; tzw. „Zielonki”. Działka oznaczona numerem nr 571/3 obejmuje obszar 54,4735 ha.

W chwili obecnej trwają starania o utworzenie na dwóch obszarach w Brzegu, tj. działce nr 571/3 ark. mapy 9 obręb 1101 Rataje (ul. Małujowicka) oraz działce nr 200/2 ark. mapy 10 obręb 1103 Południe (przylegająca do wschodniej części obwodnicy Brzegu) podstrefy Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej Invest Park Sp.z.o.o. Łączna powierzchnia działek to 58,8351 ha.

Zapis dotyczący inkubatora przedsiębiorczości nie został zrealizowany.

PRIORYTET III „Rozwój budownictwa mieszkaniowego”

Od 2010 r. Gmina sukcesywnie przygotowuje cały proces związany z rozwojem budownictwa mieszkaniowego. Począwszy od przygotowania planów zagospodarowania przestrzennego, poprzez uzbrojenie i sprzedaż terenów pod budownictwo mieszkaniowe. Proces ten jest długotrwały ale konsekwentnie realizowany. Do obszarów objętych powyższymi działaniami zaliczyć należy rejon ul. Tęczowej, ul. Toruńskiej oraz rejon osiedla „Tivoli”. Dla każdego z w/w obszarów opracowany został miejscowy plan zagospodarowania, na podstawie którego prowadzona była lub prowadzona jest sprzedaż terenów pod budownictwo mieszkaniowe jak również odpowiednie procesy inwestycyjne związane z uzbrojeniem terenu oraz budową infrastruktury drogowej.

PRIORYTET IV „Rozwój turystyki”

W sposób szczególny zrealizowany został zapis dotyczący wykorzystania turystycznego rzeki Odry. Szczegóły inwestycyjne mające wpływ na „ożywienie rzeki” omówione zostały przy opisie priorytetu V – tj. działań podjętych i realizowanych na rzecz Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji. Nie byłoby przywrócenia rzeki miastu gdyby nie budowa przystani rzecznej na Odrze. Jeżeli zaś chodzi o ruch turystyczny na rzece wspomnieć należy o uruchomieniu rejsów na Odrze na odcinku Brzeg Ścinawa Polska, o zaangażowaniu miasta w organizowany rokrocznie Flis Odrzański, o wsparciu ze strony Gminy dla WOPR – który zapewnia bezpieczeństwo na rzece, o uruchomieniu w ramach działalności MOSIR wypożyczalni kajaków przy marinie.

Oczywiście władze Gminy dostrzegają inne możliwości wykorzystania rzeki i jej nabrzeży w celach rekreacyjnych. Wymaga to jednak koordynacji zabiegów związanych z bezpieczeństwem przeciwpowodziowym i nakładów z tym związanych jak również możliwości wplecenia atrakcyjności rzeki w tym nabrzeży w inne dziedziny rekreacji jak

choćby turystyka piesza i rowerowa.

Jako jeden z problemów w zakresie rozwoju turystyki podawano w Strategii brak Punktu Informacji Turystycznej w Brzegu. Od roku 2010 Brzeskie Centrum Kultury odpowiedzialne jest za funkcjonowanie Punktu Informacji Turystycznej (PIT). Pit świadczy usługi informacji turystycznej, obsługuje ruch turystyczny w Brzegu, współorganizuje różnego rodzaju imprezy kulturalne, turystyczne, uczestniczy w Targach turystycznych promując Brzeg w regionie i w Polsce. Pit świadczy także bezpłatne usługi z zakresu pośrednictwa organizacji wolnego czasu dla turystów. W Pit prowadzona jest także baza hoteli i miejsc noclegowych. Dodatkowo w Pit dostępne są bilety na wszelkie wydarzenia kulturalne organizowane w Brzegu, a informacje udzielane są w również w językach obcych, w tym w języku angielskim i rosyjskim. Komunikacja z turystami i klientami Pit odbywa się bezpośrednio oraz pośrednio w mediach społecznościowych, na stronie www oraz mailowo i telefonicznie. Pit współpracuje także z organizacjami i instytucjami turystycznymi.

W obowiązującym do końca bieżącego roku dokumencie Strategii jako problem w zakresie rozwoju turystyki w Brzegu zdefiniowano brak znaczącej imprezy kulturalnej o ponadregionalnym znaczeniu. Odpowiedzią jest organizowana od kilku lat impreza pn. „Dni Księstwa Brzeskiego”. Impreza o zasięgu lokalnym objęła swym zasięgiem organizacyjnym nie tylko instytucje związane z gminą lecz również szereg podmiotów prywatnych, które włączyły się we współorganizację. Dni Księstwa Brzeskiego nabrały charakteru nie tylko lokalnego ale również regionalnego, zaś o niektórych projektach takich jak manewry książęce czy wybory księcia brzeskiego informowały media ogólnopolskie. Dni Księstwa Brzeskiego traktować należy zatem jako imprezę z potencjałem o charakterze „flagowym” dla miasta i o zasięgu ogólnopolskim. BCK podjęło szereg działań – w tym promocyjnych jak i programowych by Dni Księstwa Brzeskiego stały się rozpoznawalne w Polsce. Dzięki monitoringowi wskaźników widać, że ma to swoje przełożenie na wzrost zainteresowania ofertą Dni Księstwa Brzeskiego i zwiększenie ruchu turystycznego w czasie ich trwania. Impreza rokrocznie zyskuje nowych zwolenników, a frekwencja – głównie w trakcie imprez głównych, takich jak występy „gwiazd”, odbywających się w amfiteatrze zwiększa się każdego roku.

Oprócz Dni Księstwa Brzeskiego Brzeskiemu Centrum Kultury udało się wprowadzić kolejną imprezę, tym razem cykliczną, odbywającą się w amfiteatrze, która cieszy się ogromnym zainteresowaniem. Mowa o Music Camp. Impreza z założenia miała być festiwalem muzyki reggae. Trwają prace nad doprecyzowaniem formuły imprezy poprzez jej modyfikowanie pod kątem gatunków muzycznych. BCK oraz Pit współpracuje z różnymi instytucjami i organizacjami przy koordynowaniu innych imprez, które mają duże znaczenie dla Brzegu. Brane jest pod uwagę znaczenie artystyczne jak i atrakcyjność przyciągania turystów do miasta. Imprezami o takim charakterze są m.in.: Festiwal Tanga Argentyńskiego „Magia Tanga”, Festiwal Piosenki Religijnej „Corda Cordi”, wystawy w Galerii BCK, 4 Festiwale na 4 Pory Roku, Festiwal Piosenki Angielskiej i wiele innych. Brzeskie Centrum Kultury wypracowuje także główny produkt turystyczny, w tym przypadku wspomniane wybory księcia Księstwa Brzeskiego, którego postać (od 2014 roku) wzbudza ogromne zainteresowanie mediów i jest niezwykle cenna z punktu widzenia promocyjnego dla naszego miasta.

Punkt Informacji Turystycznej swoją siedzibę ma w centralnym punkcie miasta, w Ratuszu, przy Galerii Sztuki Współczesnej. Brakuje natomiast w dalszym ciągu Zintegrowanego Systemu Informacji Turystycznej, który jest w tym momencie największym problemem w rozwoju turystyki z punktu widzenia Pit.

Zdaniem Pit baza hotelowo-noclegowa w ostatnich 5 latach została wystarczająco

rozwinięta. Poczynione nowe inwestycje i poszerzenie oferty noclegowej m.in. o tanie miejsca noclegowe, ale również miejsca hotelowe klasy premium są wystarczające by obsłużyć obecny ruch turystyczny w Brzegu. Z obserwacji Pit wynika, że znacznie wzmożony ruch turystyczny w Brzegu zaobserwować można w miesiącach letnich – od maja do końca września. Należałoby wypracować ofertę na miesiące martwe – pozasezonowe, w czasie których ruch turystyczny w Brzegu zamiera. Istniejąca infrastruktura, w tym m.in.: baza noclegowa, aquapark, kryte korty tenisowe, kręgielnia, przystań rzeczna, zabytkowa starówka, Zamek Piastów Śląskich, i inne mają ogromny potencjał turystyczny, który zdaniem Pit i BCK wymagają zorganizowania wspólnej, integralnej oferty turystycznej i odpowiednich działań marketingowo-promocyjnych by zwiększyć zainteresowanie Brzegiem na rynku turystycznym.

W dokumencie „Strategii” w kilku miejscach, jako słabe strony miasta, wymieniany był brak bazy hotelowej. Realizacja obiektów świadczących usługi hotelarskie wykraczała poza możliwości Gminy. Nie oznaczało to braku inicjatyw związanych z rozwojem bazy noclegowej. W maju 2010 prywatny inwestor przeprowadził generalny remont obiektu przylegającego do Muzeum Piastów Śląskich adaptując dawną przychodnię na trzygwiazdkowy hotel. Hotel Arte, o którym mowa, posiada 22 miejsca noclegowe, w tym 98 pokoi dwumiejscowych, 2 apartamenty oraz 1 pokój typu Studio.

W 2013 r. działalność zakończył hotel Piast.

W pierwszym kwartale 2015 r. przy ulicy Wrocławskiej 5 (działka sprzedana w marcu 2008) uruchomiono czterogwiazdkowy hotel sieci Best Western Plus Brzeg Centrum, dysponujący 60 miejscami noclegowymi, w tym 30 pokoi typu TWIN, 22 pokoje typu QUEEN, 5 pokoi typu EXECUTIVE, 2 pokoje typu JUNIOR SUITE oraz 1 pokój typu SUITE. Hotel oferuje 1 pokój dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnością (TWIN). Ponadto w 28.09.2012 r. Starostwo Powiatowe oddało do użytku wyremontowane schronisko młodzieżowe oferujące 47 miejsc noclegowych tanimi noclegami.

Jeżeli chodzi o inne inwestycje, wpisujące się w rozwój bazy turystycznej, a przeprowadzone przez prywatnych inwestorów, wspomnieć należy o otwarciu przy ulicy Wrocławskiej kręgielni (Centrum Rozrywki Słoneczny Park, maj 2010) oraz wielosezonowych kortów tenisowych (3 profesjonalne korty tenisowe z zapleczem sanitarnym z nawierzchnią typu *eurokort*, realizacja 2013).

Warto w tym miejscu nadmienić, że na rozwój bazy hotelowej oraz wzrost atrakcyjności turystycznej miasta mogło mieć wpływ także poszerzenie bazy sportowo – rekreacyjnej, dzięki inwestycjom zrealizowanym przez Gminę. Mamy tu na uwadze gruntowną przebudowę stadionu miejskiego oraz przystani rzecznej na Odrze.

W zakresie działań na rzecz oznakowania szlaków turystycznych Gmina współpracowała w tym zakresie z podmiotami zewnętrznymi. Fundacja Wioski Franciszkańskiej z Janic, której jednym z celów działalności jest propagowanie szlaku świętego Jakuba, oznakowała brzeski odcinek szlaku informacje o szlaku znalazły się na miejskich tablicach informacyjnych. PTTK, odpowiedzialne za szlaki piesze, czuwa nad bieżącym stanem utrzymania oznakowania m.in. Szlaku Polichromii Brzeskich. Przy współpracy z klubami rowerowymi oznakowane były szlaki rowerowe przebiegające przez brzeskie parki.

PRIORYTET V „Poprawa stanu infrastruktury społecznej w tym edukacyjnej, kulturalnej i rekreacyjno-sportowej”

Ewaluacja danych demograficznych

Wyzwaniem na najbliższe lata jest przygotowanie odpowiedniej kadry i bazy materiałowej dla dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych, które coraz częściej trafiają do naszych placówek oraz poprawa stanu infrastruktury technicznej.

W ramach doskonalenia zawodowego kadra pedagogiczna miała możliwości podnoszenia swoich kwalifikacji do pracy z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Poprawie uległa baza oświatowa. Należy jednak kontynuować pracę nad wyeliminowaniem barier architektonicznych we wszystkich przedszkolach i szkołach, poczynając jednak od PP Integracyjnego nr 7 i Zespołu Szkół nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi.

Dokonano znaczących remontów obiektów oświatowych, w tym termomodernizację.

Zgodnie z reformą programową Ministerstwa Edukacji Narodowej, 1 września 2012 r. dzieci sześciolatki będą objęte obowiązkiem szkolnym. Biorąc pod uwagę liczbę urodzin dzieci, nie przewiduje się, że zapowiadane przez Ministerstwo Edukacji Narodowej zmiany znacząco wpłyną na organizację pracy brzeskich przedszkoli.

Przesunięcie o dwa lata objęcia obowiązkiem szkolnym dzieci 6-letnich spowodowało, że do szkół obowiązek szkolny realizowały roczniki z wyżu demograficznego. Spowodowało to utrudnienia w organizacji pracy szkoły. Powoduje to dwuzmianowość w szkołach podstawowych i należy podjąć działania do jej zmniejszenia.

Odwrotna sytuacja panuje w przedszkolach. Z 47 oddziałów w 2012 roku, do 43 spadła w obecnym roku liczba otwieranych oddziałów. Następować będzie dalszy spadek liczby dzieci i oddziałów. W 2017 będzie około 900 dzieci w 38 oddziałach. Nie sprawdziło się założenie, że wzrost urodzeń będzie się utrzymywał. Był on krótkotrwały, a obecna ilość urodzeń jest na poziomie 300 dzieci.

W gimnazjach liczba uczniów wzrastać będzie dopiero od 2019 roku. Do tego czasu dyrektorzy zmagać się będą z problemami organizacyjnymi (zmniejszającą się liczbą pracowników). Przyjmowanie uczniów spoza gminy może zminimalizować tendencję spadkową liczby uczniów w gimnazjach.

Należy liczyć się ze zmianą zatrudnienia oraz dostosowaniem sieci przedszkoli i szkół.

Edukacja

Słabe strony	Silne strony
<ul style="list-style-type: none"> - niezadawalający stan infrastruktury technicznej placówek edukacyjnych, - lokale biblioteczne nie są dostosowane do współczesnych form pracy prowadzonych przez MBP, - rozdzielanie zbiorów biblioteki w różnych punktach miasta, - niedostateczne możliwości dostępności osób niepełnosprawnych do obiektów infrastruktury edukacyjnej i kulturalnej,	<ul style="list-style-type: none"> - dostępność do wykwalifikowanej kadry nauczycielskiej, - łatwa dostępność do placówek oświatowych, - możliwość swobodnego wyboru szkoły, - wysoki wskaźnik czytelnictwa, - działająca z powodzeniem czytelnia internetowa, - uruchomienie wypożyczalni tzw. „książki mówionej”, - wysoki poziom organizacyjny przedszkoli, potwierdzony zdobywanymi nagrodami i

<ul style="list-style-type: none"> - problemy z organizacją kształcenia praktycznego dla brzeskiej młodzieży ze szkół zawodowych, - brak wieloletniego planu dostosowania budynków do potrzeb osób niepełnosprawnych, - system motywowania uczniów i nauczycieli. 	<ul style="list-style-type: none"> certyfikatami, np. „Partnerskie Przedszkole”, - wysoko wykwalifikowana kadra w przedszkolach, szkołach podstawowych i gimnazjach. - stworzenie form alternatywnego spędzania wolnego czasu. - system motywowania uczniów i nauczycieli.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - utworzenie lokalnego centrum kształcenia ustawicznego i praktycznego dla młodzieży i osób dorosłych, - poprawa stanu technicznego bazy oświatowej: termomodernizacja, boisk przyszkolnych, unowocześnienie wyposażenia, - dostosowanie czasu pracy przedszkoli do potrzeb rodziców, - zwiększenie środków finansowych na realizację zadań edukacyjnych, - rozwój różnorodnych organizacji młodzieżowych, - docenienie przez mieszkańców miasta znaczenia edukacji w rozwoju społecznym, - objęcie na terenie przedszkola specjalistyczną opieką dzieci przez logopedę, psychologa, terapeutę, pielęgniarkę, lekarza, - usytuowanie dużej filii bibliotecznej w byłej hali sportowej przy Gimnazjum Piastowskim, co stanowiłoby odciążenie powierzchniowe Biblioteki Centralnej i dostosowało działalność biblioteki do potrzeb mieszkańców, w tym niepełnosprawnych. - nawiązanie współpracy z europejskimi placówkami edukacyjnymi w celu poszerzenia wiedzy osób kierującymi nimi i nauczycielami, - modernizacja placów zabaw, - możliwość rozwoju oferty edukacyjnej szkół przy wsparciu środków zewnętrznych, - poprawa bezpieczeństwa placówek oświatowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - niż demograficzny i migracje mieszkańców miasta, - postępujące zjawisko odpływu absolwentów szkół gimnazjalnych do szkół średnich, znajdujących się na terenie Wrocławia i Opola, - sekty, - narkomania, alkoholizm, środki psychotropowe, - niewystarczająca ilość pozaszkolnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży.

Słabe strony

1. Stan infrastruktury placówek oświatowych poprawił się. Rozpoczęto w wielu przedszkolach, szkołach i gimnazjach termomodernizację, wyremontowano wnętrza budynków, zmodernizowano przyszkolne boiska sportowe, doposażono szkoły w odpowiednie pomoce dydaktyczne.
2. Poprawiła się dostępność osób niepełnosprawnych do obiektów oświatowych. Zamontowano windę, podjazdy, dostosowano toalety dla uczniów niepełnosprawnych. Jednak jest to jeszcze niewystarczające w stosunku do potrzeb. W pierwszej kolejności dostosowane będą obiekty PP nr 7 i ZS nr 2 z Ol, w następnej obiekty w których uczęszczać będą niepełnosprawni uczniowie.
3. Powoli odbudowywana jest baza do szkolenia zawodowego młodzieży ze szkół ponadgimnazjalnych w Powiecie Brzeskim. Wymaga to dużych nakładów finansowych, współpracy z przedsiębiorcami oraz czasu.
4. System motywowania uczniów i nauczycieli jest realizowany w oparciu o regulacje ustawowe i o prawo miejscowe. W miarę możliwości finansowych wprowadzono procentowy dodatek motywacyjny liczony od wynagrodzenia dla nauczycieli. Funkcjonuje również nagroda dyrektora i nagroda burmistrza. Dla uczniów przeznaczono środki finansowe w budżecie za bardzo dobre wyniki w nauce. Doprecyzowane powinny być zasady i wymagania w przyznawaniu dodatku motywacyjnego.

Silne strony

1. Obecnie szkoły posiadają w pełni wykwalifikowaną kadrę pedagogiczną, która może skorzystać z podniesienia swoich kwalifikacji niezbędnych do zaspokojenia potrzeb szkoły i uczniów. Nauczyciele otrzymują dofinansowanie na krótkie formy doskonalenia – kursy, warsztaty, a także na dłuższe – studia podyplomowe.
2. W zdecydowanej większości uczniowie i ich rodzice mogą wybierać szkołę czy gimnazjum, w której będą kształcić się. Od 2014 roku po raz pierwszy przyjęto wszystkie chętne dzieci do przedszkola, mimo zwiększania wcześniej ilości miejsc. Środki finansowe na te miejsca pozyskiwano ze środków unijnych.
3. Przedszkola nadal utrzymują wysoki poziom organizacyjny i dydaktyczny. Uczestniczą w wielu projektach zewnętrznych i własnych, otrzymując przy tym liczne certyfikaty i nagrody.

Szanse

1. Edukacja w Gminie łączy dwa poziomy odpowiedzialności – gminy i powiatowy. Powiat Brzeski wypracowuje odpowiednią strukturę i tworzy ośrodki szkolenia w oparciu o spójną politykę kształcenia zawodowego na poziomie wojewódzkim. Stworzenie silnych specjalistycznych ośrodków kształcenia w poszczególnych zawodach, a nie we wszystkich, pozwoli na lepsze przygotowanie młodzieży do rozpoczęcia kariery zawodowej.
2. Poprawa bazy oświatowej j/w.

3. Przedszkola pracują przez 10 godzin. Gdy zaistnieje sytuacja, że rodzic nie może odebrać dziecka w wyznaczonym terminie, nauczyciel pozostaje w przedszkolu do czasu przyścia rodzica. Nie ponosi za to dodatkowej opłaty ponad taką jakby dziecko przebywało w godzinach funkcjonowania przedszkola.
4. Środki finansowe na oświatę są większe niż subwencja oświatowa. Pozyskiwano dodatkowe środki z projektów unijnych, zarówno do polepszenia bazy oświatowej, jak i też na dodatkowe zajęcia edukacyjne. Wprowadzono rozwiązania organizacyjne, które pozwoliły na efektywne wydatkowanie środków finansowych. Dzięki czemu środki te można było przeznaczyć również na edukację.
5. Prowadzono w przedszkolach, szkołach i gimnazjach szereg działań ze środowiskiem lokalnym, które przybliżyły ich pracę oraz dokonania uczniów. Wspólne przedsięwzięcia na rzecz szkół pozwoliło lepiej poznać pracę w szkolnictwie i pozyskać wielu ludzi wspierających edukację.
6. W przedszkolach dzieci objęte są specjalistyczną opieką przez logopedę, terapeutę z gimnastyki korekcyjnej. Wielu specjalistów zatrudnionych jest w Przedszkolu Publicznym Integracyjnym nr 7, gdzie objęte tymi zajęciami są dzieci ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi.
7. Pracownicy oświaty mieli możliwość uczestniczenia w kursach i szkoleniach, podczas których zapoznawali się z rozwiązaniami organizacyjnymi innych krajów w dziedzinie edukacji. Dodatkowo prowadzona była wymiana młodzieży z miastem partnerskim Goslar. Możliwe było zapoznanie się z zarządzaniem szkołami w Niemczech i w Goslar.
8. Place zabaw były modernizowane lub wybudowane przy placówkach oświatowych. Doposażano je również w niezbędne przyrządy.
9. Poprawa bazy oświatowej j/w.
10. W gimnazjach funkcjonuje monitoring szkolny. Rokrocznie przekazywane są środki na zapewnienie ochrony w gimnazjach.. Ponadto wykonywano niezbędne prace, by poprawić warunki w budynkach oświatowych i zapewnić bezpieczeństwo uczniom.

Zagrożenia

1. Niż demograficzny i migracja mieszkańców znacząco wpływa na zarządzanie i organizowanie pracy przedszkoli, szkół i gimnazjów. W przedszkolach od 2014 roku jest o jeden rocznik mniej ponieważ dzieci 6-letnie realizują obowiązek szkolny. Dochodzi do tego mniejsza liczba urodzeń. W wyniku tych zmian ilość dzieci w przedszkolach zmniejszyła się i nadal będzie się zmniejszać. Obecnie w szkołach podstawowych zwiększyła się znacząco liczba dzieci w I etapie edukacyjnym. W gimnazjach jest odwrotny trend, zmniejsza się liczba uczniów, mimo zainteresowania uczniów spoza gminy.
2. Zauważalna jest tendencja wyboru przez absolwentów szkół gimnazjalnych szkół poza brzegiem i powiatem brzeskim. Po zakończeniu nauki uczniowie wybierają ośrodki akademickie do dalszej nauki i wiążą swoją przyszłość, niestety, już z innym regionem. Powiat brzeski podejmuje działania aby zminimalizować migrację absolwentów gimnazjów.

W ramach priorytetu V strategia zakładała poprawę stanu bazy oświatowej poprzez:

- termomodernizację obiektów oświatowych i żłobka,
- budowa nowych i modernizacja istniejących sal gimnastycznych.

Wykonano termomodernizację żłobka oraz zwiększono ilość miejsc. W większości budynków przedszkoli szkół i gimnazjów wykorzystano zewnętrzne finansowanie. Nadal kontynuowane będzie to przedsięwzięcie. W minionym okresie modernizowano istniejące sale gimnastyczne, jednak nie wybudowano nowych.

W ramach priorytetu V strategia zakładała działania w zakresie wszechstronnego rozwój osobowości ucznia poprzez:

- wspomaganie rodziców w opiece nad dziećmi, w szczególności wsparcie rodziców mających wydłużony czas pracy, jak też mających trudności z realizacją zadań opiekuńczych lub wychowawczych,
- otoczenie w godzinach popołudniowych opieką dydaktyczno-wychowawczą jak największej liczby dzieci poprzez dostosowanie oferty zajęć pozalekcyjnych do zainteresowań uczniów,
- pomoc uczniom zagrożonym niepowodzeniami szkolnymi, aby umożliwić im osiągnięcie sukcesów na miarę ich możliwości. Zmniejszenie skali niepowodzeń szkolnych,
- umożliwienie wszechstronnego rozwoju uczniom wykazującym zainteresowania w danej dziedzinie,
- przeciwdziałanie patologiom społecznym,
- wspieranie szkół w rozwijaniu umiejętności pozyskiwania dodatkowych środków na rozszerzenie oferty edukacyjnej,
- pomoc stypendialna dla uczniów szczególnie uzdolnionych,
- przedłużenie godzin pracy przedszkoli.

Brzeg stwarza uczniom możliwość wszechstronnego rozwijania swoich predyspozycji i talentów. Za działalność w obszarze oświaty dwukrotnie, w latach 2011 i 2014, otrzymało tytuł Samorządowego Lidera Edukacji. Przyznanie tego certyfikatu oznacza, że Brzeg wyróżnia się na tle innych jednostek samorządu terytorialnego pod względem inwestycji w edukację i działalności na rzecz jej rozwoju oraz podejmuje aktywne działania w kierunku aktywizowania dzieci i młodzieży, poszerzania jej edukacyjnych pasji.

Analizując zapisy Priorytetu V, pkt 2, zakładającego poprawę stanu bazy kulturalnej należy wspomnieć o obiektach będących w zarządzie Brzeskiego Centrum Kultury oraz obiektach administrowanych przez Miejską Bibliotekę Publiczną im. ks. Ludwika II. Główny budynek BCK (przy ul. Mlecznej 5 w Brzegu) jest stopniowo remontowany. W latach 2013-2015 udało się zmodernizować hol główny BCK, foyer, odzyskać do użytku małe foyer (wcześniej wynajmowane komercyjnie), wyremontować toalety. W wymienionym okresie z sukcesem dostosowane zostały pomieszczenia piwniczne – dwa magazyny, wcześniej nieużywane pod nowe garderoby dla artystów i zaplecze socjalne BCK. BCK w dalszym ciągu (pomimo szeregu zakupów nowego wyposażenia w latach 2013-2015, w tym oświetlenia scenicznego, nagłośnienia, podłogi baletowej) zmagają się z niewystarczającym wyposażeniem sprzętowym potrzebnym do podstawowej działalności merytorycznej. Warto w tym miejscu zaznaczyć, że warunki finansowania BCK – dotacja podmiotowa z UM – nie uległy zmianie.

W dalszym ciągu generalnego remontu wymaga amfiteatr. BCK we własnym zakresie poczyniło szereg drobnych remontów i usprawnień terenu amfiteatru tak, by możliwe było organizowanie imprez w obiekcie. W ramach przygotowania projektu remontu amfiteatru BCK na bieżąco współpracuje z Urzędem Miasta.

Zaplecze lokalowe Miejskiej Biblioteki Publicznej w Brzegu.

Biblioteka Centralna prowadzi swoją działalność na 910 m². Istotne dla pracowników biblioteki, jak i dla użytkowników byłoby jej rozbudowanie. W latach 70-tych dobudowano do części zabytkowej skrzydło, które w minimalnym stopniu spełnia swoją rolę. Ze względu na błędy architektoniczne (różnice poziomów i podział na małe pomieszczenia), część ta wykorzystywana jest jedynie na pomieszczenia magazynowe. Wyburzenie tej części i postawienie nowej, na równych poziomach, w wystarczającym stopniu zaspokoiłoby potrzeby biblioteki. Dzięki rozbudowie obiekt zyskałby większą salę na spotkania, możliwe byłoby powiększenie wypożyczalni. Uzyskano by większe powierzchnie magazynowe. W Bibliotece Centralnej, w latach 2010-2015, przeprowadzono szereg prac remontowych: wymieniono stolarkę drzwiową na parterze, piętrze i częściowo w piwnicy budynku, stolarkę okienną, instalację elektryczną, instalację komputerową oraz instalację centralnego ogrzewania. Na chwilę obecną sprawą priorytetową staje się dokończenie wymiany stolarki drzwiowej w piwnicy budynku, wymiana instalacji wodno-kanalizacyjnej, malowanie pomieszczeń i wymiana podłóg. Do remontu kwalifikuje się elewacja budynku. Istotne znaczenie dla użytkowników biblioteki przyniosłoby poszerzenie parkingu biblioteki. Takie rozwiązanie możliwe jest poprzez utworzenie wspólnego parkingu dla sąsiadującego przedszkola i biblioteki.

Strategia na lata 2010-2015 zakładała, że najlepszym rozwiązaniem dla biblioteki byłoby połączenie filii 1, 5 i 9 w jedną w hali sportowej przylegającej do kompleksu *Gimnazjum Illustre*. Zdaniem dyrekcji MBP były to błędne założenia, ponieważ rozlokowanie filii w różnych punktach miasta jest zdecydowanie korzystniejsze dla ich użytkowników. Do nowej filii miała zostać przeniesiona również Czytelnia Internetowa z piwnicy budynku Biblioteki Centralnej. W chwili obecnej Czytelnia Internetowa przeniesiona została na I piętro Biblioteki Centralnej i połączona z Czytelnią. Piwnice hali sportowej miały zostać wykorzystane na magazyny książek. Z doświadczenia pracowników bibliotecznych wynika, że wolny dostęp do półek jest zdecydowanie korzystniejszy dla użytkowników. Lokale, w których prowadzą działalność filie biblioteczne, wynajmowane są od Zarządu Nieruchomości Miejskich w Brzegu. Z uwagi na dość wysokie koszty ich utrzymania, szczególnie Filii nr 5, warto zastanowić się nad mniejszymi lokalami, o powierzchni do 80-90 m². W chwili obecnej MBP brakuje oddziału, który mógłby obsługiwać mieszkańców osiedli przy ul. Słowackiego. W roku 2013 zostały zakończone remonty wszystkich filii bibliotecznych i Oddziału dla Dzieci.

Analizując zapisy Priorytetu V, pkt 3 – „Poprawa stanu infrastruktury rekreacyjno-sportowej”, należy przywrócić się działalności Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji odpowiedzialnego merytorycznie za ten zakres realizacji zapisów Strategii.

Spśród wymienionych 5 zadań inwestycyjnych (utworzenie Regionalnego Centrum Sportowo-Rekreacyjnego z uwzględnieniem możliwości treningu dla drużyny narodowej, uczestniczącej w EURO 2012, przebudowa ośrodka wypoczynku i rekreacji wraz z infrastrukturą przy ulicy Korfantego, modernizacja hali sportowej przy ulicy Oławskiej, budowa przystani rzecznej, rozbudowa krytej pływalni przy ul. Wrocławskiej) w pełni

zrealizowano dwa zadania, a jedno realizowane jest etapami. W pozostałych przypadkach rozpoczęto przygotowania do realizacji.

Największą i najważniejszą zrealizowaną inwestycją była gruntowna przebudowa stadionu miejskiego. Obiekt stadionu miejskiego, który powstał w latach 20 ubiegłego wieku, to teren o powierzchni 7,5 ha położony przy ul. Sportowej i ul. Kusocińskiego, w pobliżu kompleksu leśnego Parku Wolności. W ramach tego przedsięwzięcia gruntownie przebudowano istniejący stadion piłkarski, w wyniku czego powstało:

- Nowa płyta boiska (68x105m) o nawierzchni trawiastej wraz z drenażem i nawadnianiem
- Bieżnia okólna o nawierzchni z tworzywa sztucznego o szerokości 4 torów i odcinkach prostych o szerokości 6 torów
- Półkola wewnętrzne o nawierzchni jw. z urządzeniami lekkoatletycznymi
- Ogródzenia wewnętrzne płyty boiska, systemowe o wysokości 2,2m zgodnie z przepisami FIFA
- Trybuna A, zadaszona o pojemności 1000 osób z miejscami dla niepełnosprawnych z pomieszczeniami sanitarnymi dla publiczności i pomieszczeniami pomocniczymi pod widownią dostępne z centralnego przejścia
- Trybuna B, zadaszona o pojemności 1000 osób z miejscami dla niepełnosprawnych i wbudowanymi pomieszczeniami sanitarnymi dla publiczności i pomieszczeniami pomocniczymi pod widownią dostępnymi z centralnego przejścia
- Arkady (2 szt.) z pomostem roboczym do instalowania urządzeń i oświetlenia wzdłuż zewnętrznych łuków stadionu
- Ogródzenia zewnętrzne stadionu
- Boisko treningowe (68x105m) o przepuszczalnej nawierzchni ze sztucznej trawy z drenażem i oświetleniem umożliwiającym prowadzenie zajęć treningowych po zmroku oraz systemowym ogrodzeniem zabezpieczającym wysokości 4m wzdłuż krótszych boków. Od stadionu oddzielone jest głównym pasażem pieszojezdny i pawilonem zaplecza sportowego boisk treningowych, zlokalizowanym po obu stronach istniejącej muszli koncertowej.
- Boisko treningowe (60x90m) o nawierzchni z trawy naturalnej z drenażem wraz z systemem dojazdów i dojazdów umożliwiających jego obsługę.
- Pawilon zaplecza sportowego (klubowego).
- Budynek łączy funkcję biurową, szatniową, zaplecza sportowego oraz konferencyjną. W budynku znajdują się pomieszczenia biurowe MOSiR, duża sala konferencyjna, dwie małe sale konferencyjne, siłownia
- Pawilon zaplecza sportowego boisk treningowych.
- Budynek łączy funkcję biurową (administracja obiektu), szatniową, zaplecza sanitarnego dla publiczności oraz magazynową.
- Przebudowano budynek biurowy na socjalny (pokoje gościnne).
- Parking dla ponad 200 samochodów dla publiczności zlokalizowany w części południowo-zachodniej, wzdłuż ulicy Kusocińskiego. Parking znajduje się poza ogrodzeniem terenu obiektu sportowego tak by nie ograniczać możliwości parkowania przez okolicznych mieszkańców i innych użytkowników.
- Drogi i ciągi pieszojezdne o łącznej powierzchni ok.8000 m²
- Sieci zewnętrzne wraz z przyłączami instalacji wodnej (w tym nawadniania boisk), instalacji kanalizacji deszczowej (w tym drenaż boisk), instalacji sanitarnej, instalacji

teletechnicznej (w tym monitoring), instalacji elektrycznej, instalacji gazowej, odcinki sieci ciepłej.

Wartość projektu pn. *Regionalne centrum sportowo-rekreacyjne w Brzegu - przebudowa boisk z zapleczem* to 31.368.043,10 zł. (zgodnie z umową o dofinansowanie). Dofinansowanie tego projektu wyniosło 10.145.490,39 zł.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom społecznym, zakupiono i zainstalowano na stadionie miejskim urządzenia siłowni plenerowej. W jej skład wchodzi 7 urządzeń umożliwiających ćwiczenie podstawowych grup mięśni. Lokalizacja siłowni w pobliżu bieżni sprzyja łączeniu różnych aktywności fizycznych. Koszt zakupu i dostawy tych urządzeń to kwota 24.304,80 zł.

Na stadionie wykonano również boisko do gier plażowych. Wymiary boiska umożliwiają rozgrywanie zawodów w plażową piłkę nożną, piłkę ręczną oraz siatkówkę plażową. Położony w pobliżu piłkarskiego boiska treningowego plac do gier plażowych stanowi znakomite uzupełnienie oferty stadionu dla wszystkich miłośników gier zespołowych.

Koszt budowy i wyposażenia boiska to kwota 19.349,99 zł.

Ostatnią z dodatkowych atrakcji jest wykonany pod koniec 2014 roku, a oddany do użytkowania wiosną 2015 roku plac do ćwiczeń street workout'u. Ta nowa forma aktywności fizycznej cieszy się coraz większą popularnością wśród Brzeżan.

Obiekt stadionu wykorzystywany jest na potrzeby lokalnych stowarzyszeń sportowych (piłka nożna, koszykówka, piłka ręczna, lekkoatletyka), organizacji imprez o charakterze regionalnym, ogólnopolskim i międzynarodowym (piłka nożna), szkół brzeskich (lekkoatletyka, piłka nożna, zajęcia ogólnorozwojowe), mieszkańców miasta korzystających z obiektu indywidualnie lub w nieformalnych grupach. Najciekawsze z imprez sportowych gromadzą duże grono kibiców. Najczęściej wykorzystywane są boiska piłkarskie (głównie płyta ze sztuczną nawierzchnią) wraz z pomieszczeniami zaplecza, bieżnia i urządzenia lekkoatletyczne. W nieco mniejszym stopniu wykorzystane są siłownia i sala konferencyjna. Od 2011 roku do końca 2014 roku funkcjonowania stadion gościł ok. 269 000 osób.

W związku z planem rozwoju bazy sportowo-rekreacyjnej na terenie miasta powstała przystań na rzece Odrze „Marina Brzeg”. We wrześniu 2011 r. rozpoczęła się realizacja inwestycji, która zakończyła się we wrześniu 2012 roku.

W skład „Mariny Brzeg” wchodzi przystań turystyczna do obsługi małych jednostek pływających (kajaki żaglówki i łodzie motorowe do 8 m długości) i przystań pasażerska do obsługi większych jednostek. Przystań turystyczna to pomosty pływające zakotwiczone w polu ostrogowym rzeki Odry oraz slip, stanowisko dla dźwigu oraz plac manewrowy. Na terenie przystani znajduje się również hangar. Teren przystani ograniczony jest ogrodzeniem. Przystań pasażerska to niskie nabrzeże pionowe długości 30 m wraz z trzema dąlbami, szerokimi żelbetowymi schodami z podjazdem dla niepełnosprawnych, stanowiącymi peron pasażerski oraz plac manewrowy dla pojazdów obsługujących zacumowane jednostki.

Marina jest miejscem początku lub zakończenia imprez kajakarskich i motorowodniackich oraz atrakcyjnym miejscem postojowym na szlaku Górnej Odry. Wraz z przyległym terenem stanowi doskonałe zaplecze dla plenerowych imprez masowych. Dzięki powstaniu Mariny w sezonie letnim odbywają się regularne rejsy statków pasażerskich na trasie Oława-Brzeg-Oława. W 2013 roku z przewozów pasażerskich skorzystało około 3000 osób, a z wypożyczalni kajaków około 200 osób. W 2014 roku Marina Brzeg w okresie od maja do października obsłużyła 40 jednostek, wypożyczono 520 razy kajaki (do dyspozycji były 4 szt.), na stałe w Brzegu rezydowało 10 jednostek. Na terenie Mariny odbyły się

trzykrotnie zawody kajakarskie. Marina służy jako zaplecze dla działań ratowniczych WOPR i Państwowej Straży Pożarnej.

Koszt budowy przystani i jej wyposażenia wyniósł 3.631.533,42 zł. Podobnie jak budowa stadionu, również ta inwestycja uzyskała dofinansowanie w ramach RPO WO, w kwocie 2.004.998,40 zł.

Kolejne realizowane zadanie to modernizacja obiektu hali sportowej przy ul. Oławskiej 2a. Hala sportowa jest dwukondygnacyjnym obiektem bez podpiwniczenia, oddanym do użytku w 1975 roku. Powierzchnia zabudowy wynosi 1 875 m², kubatura 20 383 m³. W skład obiektu wchodzi pomieszczenia zaplecza administracyjno – sanitarno – socjalnego (4 szatnie z natryskami, pomieszczenia trenerów, sędziów, pielęgniarki, toalety, przebieralnie), 3 sale treningowe („duża hala” z boiskiem do piłki ręcznej o powierzchni ponad 940 m², „mała hala” o powierzchni 380 m², salka do ćwiczeń korekcyjnych), trybuny z miejscami siedzącymi dla 299 widzów, pomieszczenia zaplecza technicznego. Obiekt wykorzystywany jest dla potrzeb brzeskich szkół (głównie PG1), realizacji zadań statutowych MOSiR (imprezy sportowo-rekreacyjne) oraz rozgrywania zawodów ligowych klubów sportowych funkcjonujących na terenie miasta (koszykówki kobiet, piłki ręcznej mężczyzn, futsala, boks, lekkiej atletyki). Każdego roku z usług hali korzysta w różnych formach około 55 000 osób.

W hali prowadzone są prace remontowe mające na celu poprawę stanu obiektu. W 2013 roku wykonano remont dachu na całości obiektu. Wartość robót to kwota 317231,50 złotych, z czego 50% pochodziło z dotacji Ministerstwa Sportu i Turystyki. W 2014 roku wykonano remont nawierzchni boisk sportowych o wartości 262231,50 złotych, również dofinansowanych w 50% ze środków MSiR. Podobnie w 2015 roku wykonane zostaną prace modernizacyjne związane z wymianą oświetlenia i płyt sufitu podwieszanego oraz remontem pomieszczeń szatniowych. Wartość planowanych robót to około 779000 złotych.

Kolejne zadanie ujęte w strategii to przebudowa ośrodka wypoczynku i rekreacji wraz z infrastrukturą przy ulicy Korfantego. W ramach przygotowań do realizacji tego przedsięwzięcia w 2014 roku wykonano koncepcję rewitalizacji kąpieliska w oparciu o technologię biologicznego uzdatniania wody. W 2015 roku wykonano szereg badań osadów dennych i wody, które umożliwią wybór najbardziej efektywnej metody oczyszczenia zbiornika i podjęcie ostatecznej decyzji dotyczącej zakresu prac rewitalizacyjnych na terenie ośrodka. Przewiduje się wykonanie dokumentacji technicznej w roku 2015/16.

Rozbudowa krytej pływalni przy ul. Wrocławskiej 11 to ostatnie zadanie ujęte w Strategii dotyczące sportu i rekreacji. Ze względu na wysokie koszty realizacji oraz brak możliwości uzyskania dofinansowania zewnętrznego, idea rozbudowy pływalni nie doczekała się realizacji, a istniejąca dokumentacja techniczna straciła swoją aktualność.

Realizacja znacznej części zadań zawartych w Strategii, dotyczących infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, znakomicie poprawiła warunki do uprawiania sportu i rekreacji ruchowej na terenie miasta, głównie w sferze dyscyplin rozgrywanych na powietrzu (piłka nożna, lekkoatletyka, sporty plażowe, kajakarstwo, sporty motorowodne, street workout). Dzięki temu wzrosła liczba osób uprawiających sport, zarówno w sposób zorganizowany, jak i indywidualnie. Dynamicznie rozwija się szkolenie młodych adeptów piłki nożnej i lekkiej atletyki. Skokowo wzrosła liczba imprez sportowych o randze lokalnej, regionalnej i ogólnopolskiej związanych głównie z piłką nożną. Organizacja na brzeskim stadionie meczu piłkarskiej reprezentacji Polski w znakomity sposób przyczyniła się do promocji miasta i regionu w kraju i zagranicą. Wybudowanie przystani „otworzyło” miasto na turystykę i rekreację wodną. Stale rośnie liczba osób korzystających z kajaków, wzrasta ilość łodzi

motorowych rezydujących w Marinie, zwiększa się liczba osób uczestniczących w wodniackich imprezach rekreacyjnych i turystycznych.

Wraz ze wzrostem aktywności rekreacyjnej mieszkańców miasta, ujawniają się nowe potrzeby w tej sferze. Bardzo aktywna grupa osób jeżdżących na rolkach mocno angażuje się w proces powstania trasy rolkarskiej, amatorzy sportów halowych z utęsknieniem wyczekują na wybudowanie kolejnej hali sportowej, która rozładuje tłok w już działających obiektach. W dalszym ciągu niezaspokojona jest silna potrzeba otwarcia letniego kąpieliska otwartego i rozbudowy krytej pływalni. Powstanie nowoczesnych, przyszkolnych wielofunkcyjnych boisk sportowych i udostępnienie ich mieszkańcom byłoby odpowiedzią na potrzeby rekreacyjne mieszkańców w różnych częściach miasta.

Powstawanie nowej i unowocześnianie już istniejącej infrastruktury sportowej i rekreacyjnej korzystnie wpływa na jakość życia mieszkańców i wizerunek miasta w regionie i w kraju. Stąd konieczność dalszego rozwijania tego segmentu działalności gminy.

Na kształtowanie się jakości usług rekreacyjno sportowych i rozwój kultury wpływ ma również wsparcie Gminy wynikające z zapisów ustawy o pożytku publicznym i wolontariacie. Każdego roku, w ramach konkursów ofert, przekazywane są dotacje na działalność statutową organizacji funkcjonujących na terenie Brzegu w zakresie m.in. kultury, sportu, turystyki etc. W roku bieżącym w budżecie Gminy na ten cel zagwarantowano kwotę 638 tys. zł.

Mając na uwadze realizację zapisów określonych w priorytecie V podpunkt 6 tj „Poprawę stanu bezpieczeństwa miasta”, zakładano rozbudowę istniejącego już monitoringu miejskiego w Brzegu do 32 kamer na terenie miasta. Do 2010 roku Straż Miejska zrealizowała inwestycję pn. „Rozbudowa systemu monitoringu miasta Brzegu – II Etap ostatni 2010” o kolejne 6 kamer na ulicach:

1. Chocimska/ Poprzeczna/ Kochanowskiego/ Włociańska;
2. 1 Maja/ Poprzeczna/ Słowackiego/ Makarskiego;
3. Park Wolności im. J. Peppela – plac zabaw;
4. Park Wolności im. J. Peppela – staw;
5. Kamienna/ Jerzego II Piasta;
6. Stadion Miejski.

Ostatecznie ilości urządzeń rejestrujących obraz zwiększyła się z 16 do 22 kamer umieszczonych w różnych częściach miasta, z uwzględnieniem miejsc najbardziej zagrożonych. Dalszy rozwój systemu uniemożliwiły ograniczenia finansowe, które zapewniały jedynie bieżące utrzymanie, pokrycie kosztów eksploatacji i konserwacji istniejącego sprzętu a także czasową obsługę systemu, z której Straż Miejska musiała zrezygnować.

W ramach priorytetu V zrealizowano zapis dotyczący poprawy standardu obsługi Urzędu Miasta. Urząd Miasta otrzymał certyfikat jakości ISO – Systemu Zarządzania Jakością w odniesieniu do wymagań normy PN-EN ISO 9001:2009.

W ramach ograniczenia bezrobocia jeszcze w 2006 r. Rada Miasta uchwaliła uchwałę, na mocy której brzeski przedsiębiorca mógł korzystać z ulg przy zatrudnianiu mieszkańców Brzegu. Zapisy uchwały funkcjonowały jeszcze w 2010 r – a więc w czasie obejmującym okres funkcjonowania strategii, jednak musiano ją uchylić, bowiem zawierała niekonstytucyjne zapisy, naruszające równouprawnienie obywateli. Jeżeli chodzi o pomoc w zakładaniu

działalności gospodarczej 1. lipca 2011 r. weszły w życie zapisy uruchamiające Centralną Ewidencję i Informację o Działalności Gospodarczej – projekt pilotowany i wdrażany przez Ministerstwo Gospodarki. Dzięki narzędziom informatycznym, w tym platformom obsługi interesanta, ułatwiony został cały proces związany z rejestracją, zmianami, zawieszeniem i zamknięciem działalności gospodarczej. Wraz z powstaniem centralnej ewidencji zniknęły również opłaty związane z w/w czynnościami.

Realizując zapisy strategii Gmina brała udział również w organizowaniu robót publicznych i prac społecznie użytecznych.

W ramach realizacji zadań z zakresu polityki społecznej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzegu prowadzona jest praca socjalna oraz w tym realizacja programów kierowanych do osób potrzebujących. Ma to służyć m.in. ograniczeniu zjawiska marginalizacji grup szczególnego ryzyka. Każdego roku Gmina, na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, wdraża „Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. W ramach programu ogłaszane są konkursy dla organizacji pozarządowych. Kolejnym jest Gminny program przeciwdziałania narkomanii przygotowywany na okres czteroletni (obecny kończy się z końcem 2015r.). Gmina realizuje również zapisy ustawy o pomocy społecznej, ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej oraz realizuje „Gminny program przeciwdziałania przemocy” i zadania wynikające z „Ustawy o świadczeniach rodzinnych i funduszu alimentacyjnym” oraz „Ustawy o zryczałtowanym dodatku energetycznym dla osób pobierających dodatek mieszkaniowy”.

Wśród słabych stron polityki społecznej Strategia na lata 2010–2015 wskazywała zbyt małą liczbę i słabą jakość działań organizacji pozarządowych. Obecnie można stwierdzić, że stan ten uległ diametralnej zmianie, tak pod względem ilości, jak i pod względem jakości usług świadczonych przez organizacje pożytku publicznego.

Dla podniesienia jakości usług profilaktycznych w bieżącym roku Gmina wprowadziła projekt „pudełka życia”, zapewniającego osobom starszym, niepełnosprawnym oraz samotnym wsparcie w sytuacji wystąpienia zagrożenia zdrowia i życia oraz ułatwienie służbom medycznym udzielenie pomocy.

Strategia zakładała utworzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej z miejscem schronienia dla ofiar przemocy. Funkcję ośrodka wsparcia pełni obecnie Dzienny Dom Pomocy, zlokalizowany przy ul. Piastowskiej 29a. Nie zorganizowano miejsca schronienia dla osób dotkniętych przemocą. Nie udało się utworzyć Środowiskowego Domu Pomocy Społecznej oraz całonocnego Domu Pomocy Społecznej (jako Centrum Usług Socjalnych i Wsparcia).

Nie nastąpiła również zmiana siedziby Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej - w 2016 roku planowana jest przeprowadzka MOPS do nowej siedziby – przeniesienie do kompleksu obiektów administrowanych przez ZNM – przy dawnym gimnazjum piastowskim (część po szkole policji – obiekty z II poł XX wieku).

W ramach realizacji zapisów strategii z zakresu polityki społecznej miało miejsce zmniejszenie liczby dzieci oczekujących na miejsce w żłobku poprzez zatrudnianie dziennego opiekuna. Na mocy porozumienia pomiędzy Wojewódzkim Urzędem Pracy a Gminą z grudnia 2013 r., od 2014 r., do końca listopada 2015 r., realizowany jest projekt „Powrót do zatrudnienia. Opieka nad dzieckiem do lat 3 w miejscu zamieszkania opiekuna dziennego lub rodzica.”